

írjanak? 31. ha rosszul választod meg az írásbeliek tárgyát; 32. ha nem jávítod gondosan a dolgozatokat; 33. ha nem gondolsz az ismétlésre; 34. ha tanítványaid tudománya nem ér tovább a tankönyvnél; 35. ha az osztályban a tanulók magánviszonyairól érdeklődsz; 36. ha tanítványaidat a magad ügyetnek elintézésére használod fel; 37. ha azt hiszed, hogy a szülőt meg lehet győzni gyermeke vásottságáról, vagy tudatlanságáról; 38. ha nem teljesíted igazgatód utasításait; 39. ha megjegyzéseket teszel tanártársaidra; 40. ha hivatalos dolgokról idegeneket tájékoztatasz; 41. ha nem óvod a tanári tekintélyt; 42. ha ajándékot fogadsz el; 43. ha nem olvasod el a Tantervhez kiadott Utasításokat; 44. ha nem ismered az iskolai Rendtartást; 45. ha nem készülsz el idejében az évi tananyag feldolgozásával; 46. ha nagyon elégedett vagy munkáddal; 47. ha nem szereted a tudományos eszmecserét; 48. ha nem ügyelsz szertáradra; 50. ha nem érzed át, hogy végső eredményben milyennek is kellene lenned. A 49. pont több apró hibára mutat rá rövidebben. Érdemes minden tanárnak időnkint ezt a hibagyűjteményt teljes egészében átolvasni, hogy önmagát megismerje és a tökéletesedés felé haladni tudjon.

Garai József tanulmánya „A nevelés fogalma és a nemzetnevelés” címen a folyóirat következő számában is folytatódik. Kritikai megvilágítással tekinti át a nevelésnek különböző pedagógusoktól és filozófusoktól származó meghatározásait. A tanulmány írója az ismertetéseken túl saját meghatározást nem közöl. Végül röviden a nemzetnevelés meghatározását mutatja be, főképen *Imre Sándor* munkáiból.

Luttor Ignác a zsinórirásról nyújt tájékoztatást számos írásmintával. Főképen az írástanítás előtt álló népiskolai tanítók számára hasznosak tanácsai.

1939. évi 8. szám.

Kiemelkedik e számban a négy fényképpel illusztrált beszámoló az elmúlt nyáron Jászberényben tartott szemléltetőeszköz-készítő és munkaiskolai tanítói tanfolyamról.

A folyóirat 9. számában *Kiss Lajos* a tragikus végű *Péterfy Jenő* esztétikus életfelfogását elemzi.

Fizikai és Kémiai Didaktikai Lapok. 1939. évi 2. szám. *Koczás Gyula* a középiskolai fizika-tanárok képzésében lát hibákat és rövid tervezetet ad, miként folyjon a fizikatanár-képzés az egyetemen. Ugy látja, itt kell kezdeni annak a circulus vitiosusnak megoldását, amely abban áll, vajjon a rossz tanárképzés az oka a gimnáziumi kifogásolható fizikatanításnak, vagy a gimnáziumot végzettek fogyatékos tudása oka-e az alacsonyabb nivójú egyetemi oktatásnak?

Pogány János a német iskolai reformnak a fizikát érintő részleteit ismerteti. Megszűnt a német középiskolák sokfélesége, egységesen 8 évben alapították meg tanulmányi idejüket az eddigi néhol 9 év helyett. Miután a nemzetnevelés erősebben benyomult új tárgyakkal az iskolai életbe, sok tantárgy óraszámát csökkentették. A reform előtt a fizika heti óraszámát legnagyobb értéke egyik iskolafajban 17 volt, legkisebb másik iskolában 10, addig most a természettudományos jellegű gimnáziumban van a legtöbb, 9 óra, legkeve-

sebb a nyelvi tagozatban, 7. Természetes, hogy ez hatalmas anyagredukcióval oldható meg. Megváltozott a fizikatanítás célja is. A német nép szükséglete és nemzeti céljai határozzák meg. Vannak osztályok, ahol a heti óraszám egy (1). Ennek igen kevés értéke nyilvánvaló. Kiemelendő, hogy minden, nálunk elterjedt híresztelés ellenére, szorgalmazza a tanulói gyakorlatokat, amelyeknek szoros kapcsolatban kell állaniok magával a tanítással és a munkáltató tanítás előnyeit ki kell használni. A CGS rendszer helyett a gyakorlati m, sec, kg (súly) bevezetését kívánja az új Tanterv. A sztatikai elektromosság helyett kiinduló pont az elektromosságtanban az áramló elektromosság. A leányiskolai fizika erősen különbözik a fiúiskolaitól. Kevesebb a technikai és elméleti ismeret, több a női élethivatással való kapcsolat.

Vermes Miklós azzal a kérdéssel foglalkozik, miként lehet a középiskola VIII. osztályában az új Tanterv kívánalmainak megfelelően a modern fizikai elméleteket beilleszteni.

Ezeket kívül a folyóiratban több szakeikk található.

Matzkó Gyula.

Der Deutsche Volkserzieher. Az ezidei cikkek közül a következőket ismertetjük. Az 1—2. füzetben August Volkmer, Liebenthal: „Újszerű gyakorlási formák a szók jelentésének elsajátítására“. Minden iskolafaj a szók helyes megértésére törekszik. A gyermek körül elhangzó beszéd, s az általa olvasott szöveg szavai állandó ingert nyújtanak neki a gondolkodásra. Ezeket a szókat, azok tartalmát meg kell a gyermeknek emésztienie, hogy azok valóban szellemi tulajdonaivá legyenek. Az iskolára hárul a feladat, hogy a gyermeknek ezt a munkát megkönnyítse, s erre olyan gyakorlási formákat válasszon, melyek a jelenkori pedagógiai lélektan alapján állanak. Az alábbiakban adunk néhány ilyen gyakorlati iskolai segédeszközt. 1. *Alaki szavak.* Amíg a tanítás a fogalmi szóknak érzéki és szellemi szemléltetéssel való megértését már régtől fogva egyik legfontosabb feladatának tartja: addig az alaki szókat elég mostoha elbánásban részesítették, holott már régen bebizonyosodott, hogy ezeknek a viszonyító szavaknak jelentésbeli helyes felfogása mennyi logikai erőt és iskolázást nyújt. Itt vannak pl. a kötőszók. Ezeknek helyes alkalmazása különösen sok gyakorlást kíván. Kezdetben a legtöbb gyermek csupán az „és“ kötőszót használja. Fűzzük hozzá arra alkalmas egyszerű gyakorlatokkal a „de“ kötőszót is. Később hozzávehetjük az „is azután, azonkívül“, kötőszókat változtatva. Ezáltal élesedik a nyelv-érzék. Erős logikai hatásuk van az „ennek ellenére, ennek dacára“ kötőszóknak, melyek ellentétet fejeznek ki a mondat utótagja s egy ki sem fejezett közbevetés között. Hasonlóképpen meg kell világítani a „bár, dmbár, ha mindjárt“ stb. kötőszók használatát is. 2. *A legközelebbi fajfogalom.* A szó jelentését igen nagy mértékben megvilágítja annak a legközelebbi fajfogalomnak feltüntetése, mely alá az illető fogalom tartozik. Ez a szellemi iskolázásnak igen fontos eszköze. Minél idősebb a gyermek, annál önállóbban hajtja végre ezt a munkát, s az iskolának nincs más dolga, mint a többi társfogalmat is odagyűjteni a fajfogalom alá. Igen hasznos ezekről a szócsoportokról a felsőbb osztályokban rendszeres feljegyzéseket vezetni. 3. *Tájékoztatók segítségül hívása.* Itt arról van szó, hogy számos esetben a tájsza-